

Haja-asutusalueen talousjätevesien käsittely

Hanne Turunen 10.2.2021 / Laiturilla-tietoisku

Sisältö

- Hajajätevesien käsittelyä koskeva valtakunnallinen lainsäädäntö
- Savonlinnan kaupungin ympäristönsuojelumääräykset ja rakennusjärjestys
- Kaavamääräysten vaikutus
- Saneerauksen toimeenpano – koska pitää olla valmista?
- Kantovesi vs. painevesi
- Tuumasta toimeen (saneerauksen toteutus)
- Määräaikainen poikkeaminen saneerausvelvoitteesta (jatkoaika)

Hajajätevesien käsittelyä koskeva valtakunnallinen lainsäädäntö

- Ympäristönsuojelulaki 527/2014, luku 16 & jätevesiasetus 157/2017
- Viemäriverkoston ulkopuolella jätevedet on johdettava ja käsiteltävä kiinteistökohtaisesti niin, ettei niistä aiheudu ympäristön pilaantumisen vaaraa
- Kiinteistön omistaja vastaa siitä, että kiinteistöllä on kohteeseen soveltuva jätevesijärjestelmä
- Ennen vuotta 2004 voimassa olleisiin rakentamisajankohdan mukaisiin vaatimuksiin tai myönnettyyn rakennuslupaan perustuvien jäteveden käsittelyjärjestelmien tehostaminen nykylainsäädännön ja –määräysten vaatimalle tasolle tuli toteuttaa rannoilla ja pohjavesialueilla 31.10.2019 mennessä
- Ikävapautus: jos kiinteistöllä kaikki **vakituisesti asuvat** kiinteistön omistajat tai haltijat ovat syntyneet 9.3.1943 tai sitä ennen, ei perustason puhdistusvaatimusta tarvitse täyttää. Saneerausvelvoite siirtyy käytännössä kiinteistön seuraaville omistajille.

Savonlinnan kaupungin ympäristönsuojelumääräykset ja rakennusjärjestys

- Ympäristönsuojelumääräykset määrittävät tarkemmin jätevesijärjestelmien puhdistusvaatimukset sekä esimerkiksi imeytyspaikan suojaetäisyysvaatimukset herkkiin kohteisiin, kuten:
 - Rantaviivaan 15 m
 - Talousvesikaivoihin 30 – 40 m
 - Ojiin 10 m
 - Rakennuksiin, tiehen, kiinteistön rajaan 5 m
 - Pohjaveden pintaan 1,5 m
- Rakennusjärjestyksessä vaaditaan mm. 1,5 m kuivan irtomaakerroksen paksuus imeytyspaikan pohjan alapuolella
- **Näiden vaatimusten tulee täytyä myös kantoveden varassa olevilla kiinteistöillä**
- Yhdyskunnan vedenhankintaan soveltuvilla tai vedenhankinnan kannalta tärkeillä pohjavesialueilla (1, 2, 1E, 2E) jätevesien imeyttäminen on kielletty – koskee myös kantovesiä ja harmaita jätevesiä
- Ympäristönsuojelumääräykset ovat parhaillaan uudistettavana, isoja muutoksia ei pitäisi olla tiedossa

Kaavamääräysten vaikutus

- Alueelliset kaavat voivat antaa jätevesien käsittelystä ympäristönsuojelumääräyksiä tiukempia kaavamääräyksiä, joita on noudatettava kiinteistöllä niin painevesi- kuin kantovesipaikoissakin
- Kymmenissä rantayleis-, osayleis- ja ranta(-asema)kaavoissa on jätevesiä koskevia määräyksiä
- Erityiset nostot:
 - Puruveden rantayleiskaava (jossa määrätään mm. jätevesien käsittelylaitteista, imeytyspaikan suojaetäisyyksistä rantaviivaan ja talousvesikaivoon sekä umpisäiliön sijoittamisesta)
 - Punkaharjun Pihlajaveden osayleiskaava (mm. YSM:iä pidempi imeytyspaikan suojaetäisyysvaatimus rantaviivaan)
 - Savonrannan rantayleiskaava (mm. YSM:iä pidempi imeytyspaikan suojaetäisyysvaatimus rantaviivaan)
- Tarvittaessa on mahdollista poiketa kaavamääräyksistä kaavoituspäällikön lausunnon edellytyksien täyttyessä

Saneerauksen toimeenpano – koska pitää olla valmista?

- 31.10.2019 mennessä pohjavesialueilla ja alle 100 m rantaviivasta sijaitsevien, painevettä käyttävien kiinteistöjen jätevesijärjestelmien piti täyttää nykyainsäädännön ja –määräysten vaatimukset
- Yli 100 m päässä rantaviivasta sijaitsevilla kiinteistöillä sekä ranta-alueella sijaitsevilla kantoveden varaisilla kiinteistöillä jätevesijärjestelmää on tarvittaessa tehostettava viimeistään seuraavan toimenpide- tai rakennuslupaa vaativan hankkeen yhteydessä.
 - Käytännössä: seuraavan perusparannuksen tai muun lupaa vaativan isomman remontin yhteydessä
- Valvonta lain toimeenpanosta on Savonlinnassa aloitettu pohjavesialueilta ja Puruveden rannoilta, valvonta etenee Punkaharjun Pihlajaveden rannoille ja Savonrannalle seuraavaksi

Kantovesi vs. painevesi

- Kantovesi: vesi kannetaan tai pumpataan paineettomalla pumpulla esimerkiksi astiaan, eikä pumppu mahdollista pesukoneiden käyttöä
- Rakennuksen varustukseen ei kuulu paineelliseen vesijohtoon liittyviä laitteita (esim. lv-varaaja, suihku, pesukone, astianpesukone)
 - Vain kesäaikaan käytössä oleva, mutta pesukoneita pyörittävä pumppu ei ole kantovettä!
- Sillä, kannetaanko vesi kaivosta vai vesistöstä, ei ole merkitystä
- Kuivakäymälä
- Vähäiset jätevedet (eli kantamalla tuotetut pesuvedet) voidaan johtaa puhdistamatta maahan, ellei niistä aiheudu ympäristön pilaantumisvaaraa
- Jätevettä ei kuitenkaan saa missään olosuhteissa joutua suoraan vesistöön
- Huom! Kaava velvoittaa saneeraamaan myös kantovesikiinteistön jätevesijärjestelmän, jos kaavamääräykset eivät täyty. Sama koskee ympäristönsuojelumääräysten vaatimuksia, kuten suojaetäisyyksiä. Tällöin saneeraus on toteutettava viimeistään seuraavan luvanvaraisen rakennushankkeen yhteydessä.

Tuumasta toimeen (saneerauksen toteutus)

- Maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti jätevesijärjestelmän muuttaminen ja uusiminen vaatii aina **toimenpideluvan**
- Vaatimukset jätevesijärjestelmälle riippuvat mm.
 - onko kyseessä uusi rakennus vai saneerataanko vanhaa?
 - kiinteistön sijainti ja olosuhteet (tietön saari, kaava, pohjavesialue..)?
 - vakituisesti asuttu vai vapaa-ajan kiinteistö?
 - vedenhankintatapa (kantovesi / painevesi)?
 - varustelutaso?

... Vesijohdoton ”mummonmökki” kuivalla maalla ja täysin varusteltu uusi omakotitalo Puruveden rannalla vaativat hyvin erilaiset jätevesien käsittelyjärjestelmät!

Tuumasta toimeen (saneerauksen toteutus)

- Tuleva jätevesijärjestelmä on suunniteltava huolellisesti ja käytettävä tarvittaessa ammattisuunnittelijaa
- **Jätevesisuunnitelma esitetään kirjallisesti ympäristönsuojelupalveluille,** jonka antaman lausunnon perusteella rakennusvalvonta myöntää toimenpideluvan
 - vasta toimenpideluvan saatua lainvoiman voi lähteä laiteostoksille ja iskeä kuokan maahan
- Jätevesijärjestelmän saneeraus on **toteutettava lausunnon mukaisesti,** vastuu tästä on kiinteistön omistajalla
- Saneeraus on aiheellista dokumentoida valokuvin ja saneerauksen valmistuttua on pyydettävä **loppukatselmus**
- Neuvoja, ohjeita ja lomakkeita saa kaupungin ympäristönsuojelupalveluilta (ympäristöinsinööri)

Määräaikainen poikkeaminen saneerausvelvoitteesta (jatkoaika)

- Erillisellä hakemuksella voi hakea määräaikaista poikkeamista jätevesijärjestelmän tehostamisen toimeenpanosta eli **jatkoaikaa saneerauksen toteuttamiselle**
- Jatkoaika myönnetään korkeintaan viideksi (5) vuodeksi kerrallaan
- Laki määrittää perusteet jatkoajan myöntämiselle, näitä ovat joko:
 - **ympäristöön aiheutuvaa kuormitusta on kiinteistön käyttö huomioon ottaen pidettävä huomattavan vähäisenä** verrattuna käsittelemättömän jäteveden aiheuttamaan kuormitukseen;
 - käsittelyjärjestelmän parantamiseksi edellytetyt toimet korkeiden kustannusten **ja** teknisen vaativuuden vuoksi kokonaisuutena arvioiden ovat kiinteistön haltijalle **kohtuuttomat**

Määräaikainen poikkeaminen saneerausvelvoitteesta (jatkoaika)

- Kohtuuttomuutta arvioitaessa otetaan huomioon:
 - kiinteistön sijoittuminen viemäriverkoston piiriin ulotettavalle alueelle
 - kiinteistön haltijan ja kiinteistöllä asuvien korkea ikä ja muut vastaavat elämäntilanteeseen liittyvät erityiset tekijät
 - kiinteistön haltijan pitkäaikainen työttömyys tai sairaus taikka muu näihin rinnastuva sosiaalinen suorituseste

Jatkoajan myöntäminen on poikkeus ja vaatii lainmukaiset perustelut. Pohjavesialueilla ja ranta-alueiden painevesikiinteistöissä jatkoajan myöntämiseen suhtaudutaan kriittisesti, etenkin vapaa-ajan kiinteistöjen kohdalla.

Kiitos!

Hanne Turunen 10.2.2021

hanne.turunen@savonlinna.fi / 044 417 4690